

กฎบัตรฝ่ายบริหารความเสี่ยง (Risk Management Department Charter)

หลักการ

ธนาคารมีนโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและวัฒนธรรมองค์กรให้กับธนาคาร โดยตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคาร ทั้งนี้ ธนาคารมีวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าธนาคารได้คำนึงถึงหลักการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในที่ดี และได้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้ากับเครื่องมือในการบริหารจัดการต่างๆ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและสร้างวัฒนธรรมขององค์กรในการบริหารความเสี่ยง อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการภายในองค์กร ในทุกๆ ด้านดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของธนาคารนั้นยึดแนวทางของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) The Basel Committee on Banking Supervision (Basel) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กระทรวงการคลัง และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ธนาคารมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปตามหลักการบริหารความเสี่ยงที่ดีตามมาตรฐานสากล เช่น The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) The Basel Committee on Banking Supervision (Basel) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กระทรวงการคลังโดย (บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด) และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)
2. เพื่อให้ธนาคารสามารถบูรณาการการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน เข้ากับเครื่องมือในการบริหารจัดการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร เช่น การบูรณาการการบริหารความเสี่ยงกับการวางแผนธุรกิจ และการบูรณาการการกำกับดูแลที่ดี กับการบริหารความเสี่ยงและการกำกับกฎเกณฑ์ทางการ (Governance, Risk Management and Compliance: GRC) และการควบคุมภายใน (Internal Control)
3. เพื่อให้มีการพัฒนาระบบบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับการจัดการความเสี่ยงขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. เพื่อพัฒนาการบริหารความเสี่ยงให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร โดยให้มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นกิจกรรม/การปฏิบัติงานประจำของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสัมพันธ์กับการดำเนินธุรกิจของธนาคาร โดยพนักงานทุกคนมีความตระหนักและมีความเข้าใจได้อย่างชัดเจนถึงความสำคัญของบทบาทความรับผิดชอบที่แต่ละคนมีต่อองค์กร

5. เพื่อเตรียมความพร้อมให้มีการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ Basel II Pillar I เรื่อง การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (Minimum Capital Requirement) Pillar II เรื่อง การกำกับดูแลโดยทางการ (Supervisory Review Process) และ Pillar III เรื่อง การใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล (Market Discipline)

คำนิยาม

“ความเสี่ยง” หมายถึง ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ เกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและส่งผลกระทบ หรือสร้างความเสียหายหรือความล้มเหลวให้กับองค์กร (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) และส่งผลให้องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านระดับองค์กร ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล

“ระบบบริหารความเสี่ยง” หมายถึง ระบบการบริหารปัจจัยและความคุ้มครองกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหายเพื่อให้ระดับและขนาดความเสียหายที่เกิดขึ้นในขนาดอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

“การบริหารความเสี่ยงขององค์กร (COSO ERM: Enterprise Risk Management)” หมายถึง กระบวนการซึ่งคณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และบุคลากรอื่นๆ ขององค์กรกำหนดขึ้น และนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทั่วองค์กร การบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้รับการออกแบบมาเพื่อให้สามารถระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อองค์กร รวมทั้งจัดการความเสี่ยงนั้นให้อยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) เพื่อช่วยทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้อย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้โดยมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ

1. เป็นการผสมผสานและเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ และสามารถนำไปใช้กับองค์ประกอบอื่นในการบริหารองค์กร
2. พิจารณาความเสี่ยงในเชิงบูรณาการ โดยครอบคลุมความเสี่ยงทั้งด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การปฏิบัติตามระเบียบ
3. มีแนวทางในเชิงรุกหรือความคิดแบบมองไปข้างหน้าโดยบ่งชี้ว่าความเสี่ยงอะไร ที่อาจจะเกิดขึ้น และควรเตรียมการบริหารความเสี่ยงอย่างไร
4. ได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากทุกระดับองค์กร

“การควบคุมภายใน” หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล ผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต

ภายในหน่วยงาน ด้านความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี

ประเภทความเสี่ยงของธนาคาร

ปัจจุบันธนาคารได้แยกปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ความเสี่ยงด้านชะรีอะฮ์ (Shariah Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงาน รวมทั้งบริการของธนาคารที่อาจไม่สอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์ตามที่คณะที่ปรึกษาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ชะรีอะฮ์) กำหนด และขัดต่อ พรบ.ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสถานะ ชื่อเสียง สภาพคล่อง รายได้ และเงินกองทุนของธนาคาร
2. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงาน รวมถึงการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อรายได้ เงินกองทุน หรือการดำรงอยู่ของกิจการ
3. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาในการชำระหนี้หรือที่เกิดจากโอกาสที่ลูกหนี้ อาจไม่สามารถชำระหนี้คืนได้จนเป็นเหตุให้ถูกปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือลงได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของธนาคาร
4. ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) หมายถึง ความเสี่ยงทางการเงินที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราผลตอบแทน (Rate of Return Risk) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงินและตลาดทุนที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ และเงินกองทุนของธนาคาร ความเสี่ยงด้านตลาดสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงจากอัตราผลตอบแทน ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และความเสี่ยงจากราคา
5. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ธนาคารไม่สามารถชำระหนี้สินและปลดภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือสามารถหาเงินมาชำระได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ และเงินกองทุนของธนาคารทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ยังเกิดจากการที่ธนาคารไม่สามารถยกเลิก (Unwind) หรือหักลบ (Offset) ความเสี่ยงที่มีอยู่จากสินทรัพย์ที่ถืออยู่ได้ ทำให้ต้องขายสินทรัพย์ในราคาต่ำกว่าต้นทุนที่ซื้อ มาเนื่องจากสินทรัพย์ที่ถืออยู่มีสภาพคล่องต่ำหรือเกิดภาวะตลาดขาดสภาพคล่อง

15

6. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) หมายถึง ความเสี่ยงจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือขาดธรรมาภิบาลในธนาคารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติการภายใน บุคลากร ระบบงานหรือเหตุการณ์ภายนอก ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้จากการดำเนินงานและเงินกองทุนของธนาคาร รวมถึงความเสี่ยงด้านกฎหมาย แต่ไม่นับรวมความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และความเสี่ยงด้านชื่อเสียง ซึ่งความไม่เพียงพอหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยข้างต้นเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการขึ้นได้ เช่น การทุจริต ความไม่เพียงพอหรือความไม่ถูกต้องของข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การหยุดชะงักหรือการขัดข้องของระบบคอมพิวเตอร์ การก่อวินาศภัย หรือภัยธรรมชาติเป็นต้น และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินการและเงินกองทุนของธนาคารได้

สายการบังคับบัญชา

ฝ่ายบริหารความเสี่ยง มีสายการบังคับบัญชา รายงานผู้จัดการธนาคาร และ/หรือ ผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายงานด้านบริหารความเสี่ยง โดยมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายใน เป็นผู้กำกับดูแล

ขอบเขตการปฏิบัติงาน

ขอบเขตการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารความเสี่ยง คือ การพิจารณาถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน เพื่อช่วยสนับสนุนและเสนอแนะแนวทางในการหามาตรการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การคำนึงถึงผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงต่อผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย ทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงของธนาคารมีลักษณะ “มองไปข้างหน้า” เพื่อเตรียมความพร้อมขององค์กรในการรองรับความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย

1. มีการกำหนดและจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม
2. มีการกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง จัดทำดัชนีชี้วัดความเสี่ยง และเสนอแนะแนวทางควบคุมและลดความเสี่ยง
3. ร่วมหรือเสนอแนะการวางระบบการบริหารความเสี่ยงให้แก่หน่วยงานต่างๆ ตามกรอบนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยง และนโยบายการควบคุมภายใน ที่กำหนดไว้
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการของธนาคารได้อนุมัติไว้
5. ดำเนินการติดตามและประเมินความเสี่ยง โดยส่งสัญญาณเตือนเมื่อความเสี่ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และจัดทำรายงานเพื่อการบริหารความเสี่ยงต่อผู้เกี่ยวข้อง

- สื่อสารกับหน่วยงานต่างๆ ถึงแนวนโยบายในการบริหารความเสี่ยง รวมถึงเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่พนักงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
- ประสานงาน เป็นที่ปรึกษา หรือร่วมจัดทำ ทดสอบ และทบทวนแผนรองรับการดำเนินธุรกิจต่อเนื่องของทุกหน่วยงาน
- รายงานความเสี่ยงต่างๆ ต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายใน และผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษา ติดตาม พัฒนาความรู้ด้านความเสี่ยง รวมทั้งวิเคราะห์และพัฒนาเทคนิคต่างๆ ในการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน
- สนับสนุนให้ธนาคารมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในที่ดี มีคุณภาพและมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ความเป็นอิสระ

ฝ่ายบริหารความเสี่ยงต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน โดยรายงานตรงต่อผู้จัดการธนาคาร และ/หรือ ผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายงานด้านบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายใน อย่างสม่ำเสมอ

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- ประสานงาน ให้คำแนะนำ ควบคุมและกำกับดูแลกระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายใน
- วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของธนาคาร
- ศึกษา วิเคราะห์ บูรณาการและทบทวนการสำรวจข้อมูลความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร
- รับผิดชอบกระบวนการจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน
- บูรณาการปัจจัยเสี่ยงที่มีลักษณะข้ามฝ่ายงาน (Cross Functional) หรือมีลักษณะเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวเนื่องต่อกัน (Joint Process) นำเสนอให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงพิจารณา
- ติดตาม ประเมินผลและรายงานการปฏิบัติการควบคุมปัจจัยเสี่ยงทั้งในระดับสาขา/สำนัก/ฝ่ายงาน/สายงาน และในระดับองค์กร
- ศึกษาและพัฒนาแนวทาง เครื่องมือและเทคนิค และวิธีการในการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้งาน
- ให้คำแนะนำ ปรึกษาและฝึกอบรม ส่งเสริม และประสานงานในระดับปฏิบัติกับหน่วยงานทั่วทั้งองค์กร ตามกรอบนโยบายและแนวทางการบริหารความเสี่ยง นโยบายการควบคุมภายใน และนโยบายป้องกันการทุจริต ที่กำหนดไว้

๒

9. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายใน และคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน
10. รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการควบคุมปัจจัยเสี่ยงระดับสาขา/สำนัก/ฝ่ายงาน/สายงาน และระดับองค์กร เพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอตามสายการบังคับบัญชา คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในเป็นประจำทุกไตรมาส
11. จัดการความเสี่ยงภายในองค์กรภายใต้ระบบควบคุมภายใน และแนวทางการบริหารความเสี่ยง
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายใน

สิทธิ

ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารความเสี่ยง มีสิทธิ ดังนี้

1. ได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในการประเมินความเสี่ยงและควบคุมภายใน
2. การเข้าถึงข้อมูล และเอกสารหลักฐานอย่างเต็มที่ โดยสามารถขอความร่วมมือจากผู้บริหาร บุคลากร ได้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ฝ่ายบริหารความเสี่ยงมีสิทธิเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมคณะกรรมการชุดต่างๆ ในธนาคารตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้จัดการธนาคารหรือผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายงานด้านบริหารความเสี่ยง

ความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหาร และผู้ตรวจสอบภายนอก / ผู้ตรวจสอบภายใน

1. ประสานงานกับฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาทบทวนผลการดำเนินงานของการบริหาร ความเสี่ยงและควบคุมภายใน ของหน่วยงาน/สายงาน เพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการระบ ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และการควบคุมภายในประจำปี
2. ประสานงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ตรวจสอบภายนอก / ผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ภายใต้แนวคิดในเชิงป้องกันและการคาดการณ์ล่วงหน้า (Proactive and Predictive) เพื่อให้ธนาคารสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและตอบโต้ต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป พร้อมนี้ยกเลิกกฎบัตรฝ่ายบริหาร
ความเสี่ยง ฉบับลงวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2557 และให้ใช้กฎบัตรฯ ฉบับนี้แทน

ประกาศ ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

(นายชัยวัฒน์ ชัยวรรณ)

ประธานกรรมการ

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย